

min. fin. ze dne 12. září 1856 č. 19.857—639, věst. min. fin. z r. 1856 č. 47).

2. Pokud jde o vadium při ofertních řízeních o prodejích nebo dodávkách vojenskému eráru, obsahuje předpis o opatrování c. k. vojska vydaný oběž. nař. min. války č. 2744 z r. 1884 tato ustanovení:

a) Trh smluvní (dodávka): Vyhláška o zajišťovacím řízení před trhem smluvním předcházejícím má obsahovati pojištění, které se pro nabídky žádá (výšku vadia § 282). Nabídky (písemné oferty) musí býti složením určitého peněžitého obnosu nebo přiměřené ceny peněžní zabezpečeny. Obnos nebo cena peněžítá pod tímto titulem složená sluje závdavek nebo vadium. Vadium může býti složeno tímž způsobem jako kauce a obnáší pět procent ceny veškerého plnění dle nabízeného obnosu vypočtené. Jakmile pak nabídka byla přijata, budiž vadium doplněno na kauci t. j. na 10 procent ceny dle nabízeného obnosu. Kauce slouží pak jako zástava zejména k tomu, aby eráru pro případ, že by podnikatel převzatý závazek nesplnil, poskytnut byl prostředek k dosažení náhrady škody. Nejvíce podávající vyrozumí se o konečném přijetí neb odmítnutí nabídky teprve tenkrát, když o výsledku řízení bylo rozhodnuto; až do té doby zůstanou vadia v pokladně příslušného ústavu a vedou se v evidenci jako deposita. Oferentům, kteří dle průběhu řízení patrně nejsou vydražiteli, vydají se vadia hned po skončeném jednání.

b) Smluvní zajištění mletí a šrotování erárního obilí a mzdy za mlýnské pvozy podnikateli: Vlastníci mlýnů jsou od vadia a kauce osvobozeni, ač-li jich majetkové poměry poskytují dostatečnou záruku, že smlouvu řádně splní; na pachtýře mlýnů se však toto osvobození nevztahuje. Po složení vadia a kauce platí shora uvedená ustanovení.

c) Smluvní zajištění výroby chleba z erární mouky. Vyhláška má obsahovati též výši vadia a nabídka, jež vadiem má býti pojištěna, zníti má na náhradu za metrický cent zpracované mouky.

d) Pacht, nájem: O tom, jakým způsobem se vypočte vadium pro nájemní smlouvu potřebné a o doplnění jeho na plnou kauci, jakož i o způsobu složení vadia a kauce obsahuje bližší ustanovení bod XVIII. podmínek; vadium může záležeti v týchž cenných předmětech jako kauce. Oferentům, kteří nejsou vydražiteli, vrátí se po skončeném řízení vadium na potvrzení; naproti tomu vydražitelé mají vadium nejdéle do 14 dnů od doby, kdy byli úředně vyrozuměni o přijetí své nabídky, doplniti na plnou kauci t. j. 10 procent hodnoty plnění vypočtené dle ceny nabízené.

Vady dobytka.

I. Dle staršího římského práva neručil prodáváč za povahu tržové věci (kromě *actio de modo agri*). Teprve ediktem aedilů kurulských bylo ohledně prodeje otroků a pak i dobytka na trhu nařízeno, že prodáváč jest povinen oznámiti kupci vady tržové věci, jež nejsou ihned patrné, jsou-li užívání jejímu na újmu (*Qui jumenta vendunt palam recte dicunt, quid morbi atd. sit.*).

II. Ob. obč. zák. upravil zevrubněji ručení za vady dobytka a to vzhledem k té okolnosti, že v obchodu s dobytkem bývají zhusta i velice zkušené kupce snadno oklamány, poněvadž dobytek bývá stížen vadou, chorobou nebo nemocí, kteréž kupec hned při odevzdání resp. přijetí jeho zpozorovati nemůže a které teprve po delším pozorování nebo při užívání

jeho vyjdou na jevo. Aby zákon kupce před škodou uchránil a obchod s dobyt看 zabezpečil před nepoctivostí prodavačů, kteří se často snaží dobytek vadou stížený za pravidelnou tržní cenu prodati, vytkl určité domněnky, následkem kterých kupec, přivádí-li je v čas k platnosti, jest oprávněn trhovou smlouvu opět zrušiti, resp. od prodavače, jsou-li domněnky tyto odůvodněny, náhradu žádati. Tak obsahuje § 924 o. o. z. především všeobecnou domněnku, dle níž se má za to, že dobytek, který ve 24 hodinách po převzetí onemocněl nebo padl, byl nemocen již před odevzdáním.

Pro jednotlivé druhy domácích zvířat vytkl pak § 925 o. o. z. tyto domněnky:

1. Jestliže se objeví do 8 dnů u prasat uhrovitost a u ovcí neštovice nebo prašivina (svrab) neb u ovcí do 2 měsíců červy v plicích nebo motolice;

2. jestliže u hovězího dobytka do 30 dnů od převzetí se vyskytne ozhrívka t. zv. býkovnice;

3. jestliže u koní nebo u tažných zvířat v 15 dnech po odevzdání se objeví podezřelá ozhrívka nebo chřípění, jakož i dýchavičnost, nebo objeví-li se do 30 dnů jankovitost, živý vlas, zrážlivost, černý zákal nebo měsíční slepota.

Lhůty § 925 o. o. z. počínají dnem po odevzdání (roz. ze dne 7. října 1884 č. 10.665, sb. 10.198).

III. Řízení při vyskytnuvších se vadách dobytka.

1. Příslušnost: Dle nové jurisdikční normy jsou rozepře pro vady dobytka bez ohledu na cenu sporného předmětu přikázány okresním soudům (§ 49 č. 8 j. n.). Jest tedy i protokolovaný obchodník koňmi jako žalovaný vždy podroben v těchto sporech soudu okresnímu. Tímto ustanovením bylo vyhověno přáním od zemědělských korporací zhusta i v peticích pronášeným. Stejně ustanovení obsahuje i právo německé.

2. Právních domněnek § 924 a 925 o. o. z. může však kupec jen tenkrát se dovolávat, když o vadě, jakmile ji zpozoruje, ihned zpraví prodavače nebo toho, jenž za vadu tu ručí, nebo, není-li tento v místě učiní o tom oznámení příslušnému soudu nebo znalcům a nechá předsevíztí ohledání. Tomuto ustanovení § 926 o. o. z. sluší patrně rozuměti tak, že kupec má k pojištění důkazu ihned žádati u příslušného okresního soudu za provedení soudního ohledání znalci.

3. Opomine-li kupec tak učiniti, musí sám dokázati, že dobytek již před uzavřením smlouvy byl vadný. Vždy však prodavač má právo provést protidůkaz, že vytýkaná vada vznikla teprve po odevzdání (§ 927 o. o. z.). Srv. též čl. Správa.

Váhy a míry veřejné viz Ústavy veř. pro vážení a měření. Váhy a obchodní přístroje samočinné.

I. Tímto názvem vyrozumíváme zařízení, jež bez přímého nebo nepřímého působení osoby samočinně po vhození určitého penízu do určitého otvoru podají příslušný předmět, resp. udají váhu vážícího se člověka (váhy pro osoby). Názor dříve hájený, že podnik automatických vah a obchodních aparátů náleží mezi předpisy hauseírního patentu, nedá se zastávat, ježto zde naprosto schází podstatná náležitost pojmu podomního obchodu — chození s místa na místo a od domu k domu. Rovněž nelze zařaditi podnik samočinných vah v pojem živnostenského odvětví provozovaného objížděním, jelikož toto charakterisuje časový postup jednotlivých výkonů při provozu-